

GYTIS NORVILAS: KIČMANJĖ

n

n

ed
t
n

KIČMANJE

GYTIS NORVILAS

S litavskoga preveli Đino Đivanović i Julija Gulbinovič

ZAGREB, 2015.

KIČMANJE

imam kičmu –kada sam u nepoznatim okruženjima stoik
imam kičmu –kada progutam zmiju
imam kičmu –kada ležim na crti što dijeli cestu
imam kičmu –kada zimujem u stablu noseći očev kaput
imam kičmu –kada se naslanjam na pogranični znak vječnosti
lica okrenutog prema Sunčevom vimenu
imam kičmu –kada bos hodam bolničkom sobom
imam kičmu –kada je šaman ispaljuje u vjevericu
imam kičmu –kada na stanici trolejbusa zagrlim stup bez reda
vožnje
imam kičmu –kada u ponoć žrtvujem svoj znoj Tlazolteotli
moja kičma – ljestve na toranj mravinjaka
moja kičma – dlaka slomljena nohtom
moja kičma – lamanša katastrofe koja ujedinjuje oca i majku
moja kičma – valjak za drobljenje stijena
kojeg tuljani odvlače dalje od obale
moja kičma – kapsula bojnog otrova koju je progutalo more
ona je samo vješalica za ključeve od mrtvačnice
samoće
moja kičma – stup sumporovodika u jami oceana
oko kojeg u svjetlu lave plešu pijane školjke

moja kičma – u livadi djetinjstva zalijevanoj gnojem
kad smo brat i ja držeći se za revere
tresli svjetiljke u sumraku kolovoza
pokopali ih
bili smo uspješni, nisam bio vidljiv
o tome se radilo

IZ NULTIH BIVANJA

zatvori svoje oči –
ono što sada vidiš
pripada tebi

Günter Eich

0.

Ja ti on ona mi vi oni one – šupljine nule se otvaraju – – –

1.

kada reptil, zapleten u kosi vremena, držeći je svojim nogama
ustima obuhvati žrtvu rajске jabuke

2.

kada vodomar, ukočen na grani iznad struje cilja na mlade ribe,
ja sam njegova boja, igra otrova žuči, njegov odraz, na dnu sjena
koje se ne boji

3.

kada u zapuštenom gradu s pištoljem za suzavac pod kaputom
(napunjen je mnome) vidim
kolibe Šnipiškesa koje tonu, pokraj njih se još zabavlja,
izvikuju se sjene muškaraca, žena, djece

kad su tako umrli – tako, evo, ljudski

4.

kada zadnji pokreti očiju pod vodom, dok se zadnji mjehurići
zraka penju iz usta, približavaju zmijsama ljepotu uvijanja

5.

– – – tek sada razumijem – i čini se kasno – sreća je kad sve možeš
obavljati polagano: umrijeti ili podići teret, potonuti plutajući Letom
na ceradi ili spustiti pero dugorepog kvecala na zujeću pilu, sjeći
ruku trešnjinog stabla na kojoj sjedim – – –

(budući da trepereće, prezrele crvene zjenice ispadaju iz ruku i
otkotrljaju se –
nogom ih zgazi crni anđeo u fraku)

6.

kada vratima uštipnem rep kometa – – –

7.

kada se uhvatim kako razgovaram s mrtvim bogom,
ponudim mu calvados, zovem mu hitnu, što je najgore – on mi
veselo pravi društvo,
traži me da mu još nešto posudim – – –

8.
kada si božji neplaćeni honorar za njegov neuvjerljiv kreativan rad

9.
kada se osjetivši ritam spuštam niz stepenice u podzemlje u
apsolutnoj tami

— — —

djeca što su posjela na klupu prate ritam limenim žlicama odmah
nakon svitanja – a što da stanu?

10.
kada podrigivanje na janjetinu, na krv, s druge strane svijeta
uzrokuje

potrese, rijeke prelijevaju svoje obale odbacivši svoje brodske cipele
i ne vraćaju se, tijekom sportskih vijesti radio lakonski objavljuje
glasom kastrata: “Tijekom poplave u Somaliji krokodili
su poželi osmero ljudi”

—
dobar tek!

11.
priroda nema nacionalnosti – to me tješi

12.

tko može reći da vrijeme nije rupa od slova “o” u riječi psihoza
a ubodi nožem – crne mrlje na “i” u riječi umrijeti
kuka u leđima – uvijenost slova “r” u riječi horizont

tako se znakovi i jezici raspadaju, preostaju samo kriminalna djela i
protunapadi,
ludilo, smrt, horizont – jezik prvo rađa demone –
poezija je nezamisliva kao nakon svirepog klanja
(sve točke ponad “i” samo su iluzija)

13.

kada zabacivši svoju glavu u sumraku, u centru Vilnusa,
promatram hordu crnih vrana koje nasrću u naletima vjetra na
stepama neba, nikako ne mogu razumjeti – što to određuje smjer
njihova kretanja? vjetar, tama, slučaj ili koplja golih stabala?

14.

kada se svi izrežemo – i to ne zbog nečeg podlog – nego zbog
običaja –
stati će blažena tišina – u njoj će zvoniti masni od krvi kolibrić
(želio bih biti barem grudicom mulja ili ugruškom pod njihovim
noktima)

15.

kada za stolom, tijekom sprovida moga djeda, počinje gorjeti kosa
mojega oca – ja dosad
sjedim pokraj njega, sjedim s ribljim očima (slika mamca zamrznuta
u mojim zjenicama) zagrizavši viljušku – samo nemojte me
nasmijavati – nije smiješno –
nebeske ruke su previše okrutne

16.

kada satovi otkucavaju tjerajući pupoljke smrti – ovom vremenu
treba pomoći da se uništi

17.

poezija te mora staviti u kut ili na gol koji se proteže preko čitavog
horizonta,
oduzeti posljednju nadu – tek onda počinješ živjeti ne oslanjajući se
na iluzije – – –

čini se da tamo stojim sam – slijepi osakaćeni golman – savladan
paralizom
i štucajućom prostatom pred zidom epohe, kao da nešto želim
raskrinkati – – –

18.

samo čežnja može još uvijek spasiti naše glave i one izmišljenih
(najstvarnijih)

bogova. ne čežnja za nečim konkretnim, niti za stvari niti za
vremenom, niti ženom,
već čežnja kao takva, koja pročišćava kao zemlja
isluženi nož.

LICE LICE LICE

lice je pozadina – nosilo za ritualne maske grada – lice je
lice bez obzira koliko se širi ja volim kad se širi kao da se širi sunce
lice ne govori ništa samo usta govore Munch – lice je tek silueta
vriska – ono vrisku nije potrebno osim kao jeka
lice umire posljednje (zaboravit ću nokte i kosu) – ono je rupa u
jesen
kad se u okvirima ulica nose okovratnici
lica je previše jasno vidio Cezanne – ostavljajući na platnu bijele
mnogokutne mrlje –
lice su živci mišići oči trzanje – gnijezdo prizora s vircima –
zaliveno vodom
lice je više dokaz zločina nego odvjetnik – lice –
stjegonoša milostinje
na borbenom polju lica su nužna kako bi mogli raspoznati tijela
kako bi se mogao raspoznati strah usred šume daleko od naselja –
neka
lica se ne razlikuju od onih zmijskih –
okamenjena lica – koja se rascjepljuju na bezbroj fragmenata obrva
ako se želiš izludjeti – zapitaj se: “kakvo je moje lice?” i otrči pred
televizor
volim lica kada su rudarska – kada su otišli u rudnike – kada se
vraćaju iz rudnika

na svojim licima noseći planine svojim ženama – ostavljajući ih na
grudima i usnama -----

lice je rudnik koji se urušava – ili ostaje prazna šupljina – za vlagu
ulica tamu šišmiša

lica progovore kada eksplodira koncentrirani metan ...

SRETNI – U JEZERU – – –

*...leđima smo mrsili plahte, razmijenili kralješke –
igrali se svojim kostima...*

I

dok u čamcu klizimo po jezeru, na drugu obalu ---
milujem tvoje grlo oštricom svojeg jezika, spuštam se vratom,
ramenima,
sišem tvoja zapešća, prste, uranjam u izvor tvog pupka,
tvojih prepona. uvlačim se unutra
poput cijelo ljeto vrebajućeg krpelja
dok u čamcu klizimo po jezeru ---
posrčem sočnu krušku brade, gdje gozbu vode pčele, berem
sazrele grudi šljive, spremne su puknuti od ponoći a meškolje se
kao ovčice dok bježe s brda
dok u čamcu klizimo po jezeru ---
milujem hramove svojim obrazom, prelazim preko obrva i čela,
usnama
hvatam sazreo grozd – znoja ---

II

kada smo noću u čamcu otklizali preko jezera, zvijezde su
nemajući gdje
sakriti svoj sram kašljale u sklopljene šake. mahali smo zastavama
odjeće,
a veslajući svojim nogama potopili mreže sjećanja, poderali sidra
što su nas vezivala za zemlju. vjetar koji nam se suprotstavljao
zabijao je
natrag u naša grla uzdahe, vriskove i stenjanje ---
nemajući gdje sakriti svoj sram zvijezde su kašljale u sklopljene
šake ---
kada smo izlazili na drugu obalu, u provincijski gradić, Hades
mislim, mjesec
se smijao punoga grla ---
a lađara smo napili i ostavili ga da leži u šašu. za novac koji smo
njemu ostali dužni
planirali smo kupiti opijum i rakiju. što smo obali prilazili bliže – ona
se povlačila dalje.
mogli smo vidjeti korita okružena životinjama i Pana koji je svirao
na kosti. nemajući
gdje sakriti svoj sram zvijezde su kašljale u sklopljene šake i zurile u
jezera – zemljine
otvorene rane, u kojima smo vijugali mi, crvi prepuni strasti, gladni
želje živjeti i
umrijeti. svako za dvoje. Sretni – dok smo u jezeru, među ovim
infinitivima ---

MONOLOG S DNA BAČVE: VELIKE PRIVATIZACIJE

crkva je privatizirala vjeru, boga, čak i njegovu čeljust,
njegove rane i čudesa.
Themis je privatizirala istinu, iako je posjedovala samo pravdu.
anarhisti su privatizirali pobune, slobodu i sve ono protiv čega su
marširali –
njihovo salo, njihovo licemjerje, miriše sumnjivo.
Zen-budisti privatizirali su prazninu sa svim svojim spasonosnim
ništavilom,
blaženstvom, parazitiranjem.
Parulskis je privatizirao smrt, mrtve –
nemam koga ujutro pozdraviti ili s nekim podići pivo.
Kajokas je privatizirao leptire, njihove snove i sve njihove tričarije –
koje kao da pomiču svijet.
Marčenas – anđele i gotovo sve banalnosti.
Marcinkevičius i banda privatizirali su fantoma naše domovine,
jezik
i misleći da najbolje znaju kako se to radi
oduzeli čak i pravo da gdjetko otvori usta, voli našu rodnu grudu.
glupi govvari! – nema drugog imena za njih.
piskarala su privatizirala megafone,
a tijekom napada zauzeli su čitav vlak tinte,
u njemu utopili strojovođu i duboko sažalijevali.

Hrabal je privatizirao prešu za papirnati otpad na kojoj je tiskao
knjige –

sada bi bio od koristi kao nikad prije.

Miłosz je privatizirao Urlovu zemlju, u kojoj me je djetinjstvo
podiglo u Krekenavi

pokraj Nevežisa. sad sam bezdoman.

Geda je privatizirao sve, što god da je preostalo, pa čak i danas
pronalazi

nepoznate teritorije, ograđuje ih mamutovim kostima i smije se:

– *zašto su vam uši tako klempave? čini se da niste najbistriji...*

još jedna dobra ... nedavno smo u snu razgovarali pod mostom i
veselo pili klečeći uz struje Lete.

Michaux je s cijelom ekipom idiota privatizirao sva opojna
sredstva,

snove, pravo na samoubojstvo,

zato sam ja sad življi nego ikada, osjećam da sve kreće na bolje,
prema smrti, prema svjetlu raspadanja. zar nisam premlad?

a što nam je preostalo?

a što ste ostavili meni i mojim prijateljima?

i tom mravu. najvažnije od svega – tom mravu, koji gmiže
naglavačke po poklopcu bačve?

promatram ga dok sjedim na dnu – već se imam čemu oduprijeti.
mravu, čije je prđenje za mene najdivnija muzika na svijetu.

sjedim i slušam prateći ga škripanjem svojih zubi dok čekam
da iz šipražja neba ispuže
golemi pijani bog te slasno se smijući
izvrši kozmičku nacionalizaciju.

DA SU

da su šume bambusa
rasle u Alpskim
livadama –
danas bismo koristili
bambusove štapiće
za pisanje
(ni jedan štap za pecanje
ne bi bio uništen u izradi)
hijeroglifima

OD HIJEROGLIFA:

pereci i zmije
horizonti krovova
šljivoliki ovali
igle debele poput jakove dlake
tetrahedronske šupljine
elipse špilja zraka
koplja trepavica i drške sjekire
oštrice noža i šila
vorteksi tkani užetom
male žabe beskonačnosti
harpuni od kostiju

željezne poluge i kliješta
ubodi pčela
niti paučine ---

ipak
to ne bi promijenilo ništa
pisali bismo kao i sada –
iz dosade
očaja
grizući trupac tuge
dok smrt postaje jasna
kao jutro
u zjenici oka vilinog konjica, dok nas prati mukanje krava
a balerine plešu među runolistima

JESENJI MANEVRI

križevi marširaju kroz polja
s ruksacima, smiješeći se, u poderanim cipelama
u ruksacima lončići, sjemenje, šibice,
imaju žuljeve na nogama, zalasci sunca blješte na izgredanim
koljenima,
na benzinskim pumpama se operu, četkaju zube

križevi marširaju kroz polja
glava punih rupa, oni su svi prijatelji u bezdanu
svirskisi 1, riaube², brezovi, borovi,
napravljeni od hrasta, jele, javora i cedra ---
u rupama je sloboda – tama to zna

križevi marširaju kroz polja
nad njihovim glavama prelijeću krunice ptica selica
nadgrobne ploče oblaka ---
njihovi rovovi i zemunice su nasuti

¹ Vincas Svirskis (1835-1916) – litavski narodni umjetnik, rezbar, jedan od najpoznatijih klesara križeva 19. stoljeća.

² Stanislovas Riauba (1904-1982) – jedan od najistaknutijih litavskih rezbara 20. stoljeća.

križevi marširaju kroz polja
ceste i mačevi su prekríženi, geste prijezira u njihovim
džepovima, pale logorske vatre, kuhaju čorbu, podgrijavaju
grah u konzervi, vatru hrane sobom, jedni drugima s tijela
gule klade, dobar oganj, polagano kretanje ---

križevi marširaju kroz polja
glasno prde, životinje ih izbjegavaju
ljudi padaju na noge, pritišću ih uz zidove
prazne džepove, istresaju ih, čak im režu i grla,
tjeraju ih da plešu, da dokažu svoje porijeklo,
ostave ih na raskrižju iz šale ---

križevi marširaju kroz polja
njihova cesta gleda u nikamo, bez konačnog cilja koji svijetli
(svijet – iskopanih očiju, a ne možeš sjati za slijepca)
njihova su rodna mjesta nigdje, tamo se ne vraćaju zimovati –
već da se iskorijene
da se iskorijene
da se iskorijene iz goruće zemlje

n

n

.

‘

n
n
n
n

STUBURĒJIMAS

STUBURĖJIMAS

turiu stuburą – kai neatpažįstamoj aplinkoj esu stoikas
turiu stuburą – kai prarijęs gyvatę
turiu stuburą – kai gulu ant kelio skiriamosios juostos
turiu stuburą – kai tėvo paltu žiemoju medyje
turiu stuburą – kai atsirėmęs į amžinybės riboženklių
atsisukęs veidu į saulės tešmenį
turiu stuburą – kai palatoje vaikštau basas
turiu stuburą – kai šamanas juo šauna į voverę
turiu stuburą – kai apsikabinęs trol. stotelės stulpą be grafiko
turiu stuburą – kai vidurnakčiais Tlasolteotlai aukojų prakaitą
mano stuburas – kopėčios į skruzdėlyno kuorą
mano stuburas – nagu pertrauktas plaukas
mano stuburas – katastrofų lamanšas jungiantis tėvą ir motiną
mano stuburas – riedulių traiškymo volas
tempiamas ruonių tolyn nuo kranto
mano stuburas – iprito kapsulė praryta jūros
jis tik raktų pakabukas nuo vienvės morgo
mano stuburas – sieros sulfido stulpas vandenyno duburyje
aplink kurį lavos šviesoj šoka apsvaigę
moliuskai

turiu stuburą – srutom laistomaj vaikystės pievoj
kai su broliu įsikabinę į atlasus
krėtėme šviesulius prietemoj ruggpjūty
juos užkasėm
pavyko manęs nesimatė
toks atvejis

IŠ NULINIŲ BUVIMŲ

*užmerk akis –
ką dabar matai
priklauso tau
Günter Eich*

0.
aš tu jis ji mes jūs jie jos – atsiveria nulių angos – – –

1.
kai roplys, įsiraizgęs laiko plaukuose, prilaikydamas kojom
apžioja
rojaus obuolio auką

2.
kai tulžys, sustingęs ant šakos, virš srovės taikosi mailiaus –
aš jo spalva, tulžies nuodų žaismas, jo atspindys, šešėlis dugne,
kurio jis
nesibaido

3.
kai apleistam mieste su dujiniu pistoletu užantys (jis manim
užtaisytas)
stebiu Šnipiškių smengančias lūšnas, prie jų dar puotauja,

krykščia vyrų,
moterų, vaikų šešėliai

kai tokie mirę – tokie, va, žmogiški

4.
kai paskutiniai akių judesiai po vandeniū, iš burnos kylant
paskutiniam
oro burbului, priartina gyvatēm besiraitantį grožį

5.
--- tik dabar supratau – ir matyt per vėlai – laimė yra tai, kai
viską gali
daryti iš lėto: mirti ar kelti svarmenį, grimzti plaukiant Leta ant
brezento
ar kecalio plunksną paleisti ant zvimbiančio pjūklo, pjauti
vyšnios ranką
ant kurios pats sėdžiu ---

(nuo tirtėjimo iš delnų byra išnokę raudoni akių vyzdžiai,
nurieda – juos
koja paspaudžia frakuotas juodas angelas)

6.
kai durimis priveriu kometos uodegą ---

7.

kai pagaunu save kalbant su mirusiu dievu, siūlau jam kalvadoso,
kviečiu
jam reanimaciją, kas baisiausia – jis mielai su manimi bendrauja,
prašo
jam dar kiek paskolinti – – –

8.

kai esi dievui neišmokėtas honoraras už jo abejotiną kūrybinį
darbą

9.

kai pajutęs ritmą leidžiuosi laiptais į požemius absoliučioje
tamsoje – – –
vaikai susėdę ant suoliuko alaviniais šaukštais muša ritmą jau
įdienojus –
o jei jie liautųs?

10.

kai rūgtelėjimai aviena, krauju kitoj žemės pusėj sukelia žemės
drebėjimus, upės išeina iš krantų, nusispyrusios valčių batus, ir
nebegrižta, radijas per sporto žinias lakoniškai praneša kastrato
balsu:
“Somalyje per potvynį krokodilai sudorojo 8 žmones“
–
skanaus!

11.

gamta neturi tautybės – tai mane guodžia

12.

kas pasakys, kad laikas nėra „o“ raidės skylė žodyje beprotybė
o peilio dūriai – juodos dėmės ant „i“ žodyje mirtis
kablys į nugarą – „r“ raidės išraitas žodyje horizontas

taip subyra ženklai ir kalba, lieka tik nusikaltimai ir išpuoliai,
beprotybė,
mirtis, horizontas – kalba pirma pagimdo demonus –
poezija nebeįmanoma kaip po nuožmių skerdynių
(visi taškai ant „i“ tėra iliuzija)

13.

kai atkraginęs galvą prietėmy, vidury Vilniaus, stebiu juodąją
varnų ordą
pikiruojančią šuorais dangaus stepėse, niekaip negalėdamas
suvokti – kas
nuduoda jos judėjimo kryptį? vėjas, tamsa, atsitiktinumas ar
plikos
medžių ietys?

14.

kai visi išsipjausime – ir ne dėl ko nors niekingo – o iš įpročio – stos
palaiminga tylą – ją virpins nuo kraujo nutukę kolibriai (norėčiau būt
bent dumblo gumulėliu ar krešuliu jų panagėse)

15.

kai užstalėj, per senelio šermenis, užsidega tėvo plaukai – po šiol
sėdžiu
šalia, sėdžiu žuvies akimis (vyzdy sustingęs masalo atvaizdas)
sukandęs
šakutę – tik nejuokinkit – nejuokinga – dangaus rankos perdėm
nuožmios

16.

kai laikrodžiai klaksi pumpuruodami mirtį – reikia padėt
nusibaigt šitam laikui

17.

poezija turi pastatyti į kampą arba į vartus, kurie per visą
horizontą,
atimti paskutinę viltį – tik tada pradedi gyventi neatsispirdamas
į iliuzijas – – –

regis aš pats ten stoviu – aklas raišas vartininkas – ištiktas stabo su
žagsinčia prostata prieš epochos sieną, norėdamas, neva, kažką
demaskuoti – – –

18.

tik ilgesys dar gali išgelbėti mūsų galvas ir susigalvotus (pačius
tikriausius) dievus. ilgesys ne kažko konkretaus, ne daikto ar
laiko, ne
moters, ilgesys pats savaime, kuris apvalo kaip žemė ilgai dirbusį peilį

VEIDAS VEIDAS VEIDAS

veidas yra fonas – miesto ritualinių kaukių porėmis – veidas yra
veidas kiek jis plečiasi man patinka kai plečiasi lyg plėstųsi saulę
veidas nieko nesako kalba tik burnos Munchas – veidas tik

šauksmo

siluetas – šauksmui jis nereikalingas nebent tik kaip aidas
veidas miršta paskutinis (užmiršiu nagus ir plaukus) – jis anga į
rudenį kai apykaklės rėmuose nešiojamas gatvių
veidus per daug gerai matė Cezanne'as – drobėj palikdavęs baltą
dėmės poligoną –

veidas yra nervai raumenys akys trūkčiojimai – vaizdų gūžta su
pempėmis – užpiltos vandeniu

veidas labiau nusikaltimo įrodymas nei advokatas – veidas –
išmaldos vėliavnešys

mūšio laukui veidai reikalingi kad atpažintų kūnus

kad atpažintum baimę vidury miško toli nuo gyvenviečių – kurių
veidai nesiskiria nuo gyvačių –

suakmenėję veidai – kurie skyla į nesuskaičiuojamų antakių
skeveldras

nori apsidurninti – klausk savęs: „koks mano veidas?“ ir bėk prie
televizoriaus

man patinka veidai kai jie angliakasių – kai jie išėję į šachtas – kai
grįžta iš šachtų

ant veidų parnešdami savo moterims kalnus – palieka juos ant
krūtų ir lūpų - - - - -

veidas yra šachta kuri užgriūna – arba lieka tuščia ertmė – gatvių
drėgmei šikšnosparnių tamsai
veidai prakalba kai sprogsta susikaupusios metano dujos ...

LAIMINGI – KOL EŽERĖ - - -

*... stuburais kedenome patalus, keitėmės slanksteliais –
žaidėme savo kaulais..*

I

sklendžiant valtimi per ežerą, į kitą krantą - - -
liežuviu geležte paglostau tavo gerklę, nusliuogiu kaklu, pečiais,
lyžteliu riešus, pirštelius, neriu į bambos šulinį, kirkšni. įsisiurbiu it
visą vasarą tykojusi erkė.

sklendžiant valtimi per ežerą - - -

nučiulpiu smakro prisirpusią kriaušę, kurioj puotauja bitės,
nuraškau

prinokusias krūtų slyvas. jos iš pilnatvės taikosi plyšti, o kruta it
avelės

lekiančios nuo kalno.

sklendžiant valtimi per ežerą - - -

skruostu glostau smilkinius, perbraukiu antakius ir kaktą,
lūpomis

nugnybiu prisirpusią vynuogę – prakaito - - -

II

kai sklendėme valtimi per ežerą naktį, iš gėdos neturėdamos kur dėti
akių į kumščius kosėjo žvaigždės. mojavome drabužių
vėliavomis, o

irkluodami kojomis paskandinome atminties tinklus,
nutraukėme
inkarus, rišusius mus prie žemės. priešinis vėjas atgal į gerkles
grūdo
dejonės, riksmą ir kliedesius - - -
neturėdamos kur dėti akių į kumščius kosėjo žvaigždės - - -
kai kėlėmės į kitą krantą, į provincijos miestelį, man regis, Hadą,
mėnulis juokės atvira gerkle - - -
o valtininką nugirdėm ir palikom gulėti melduose. už jam skirtus
pinigus ketinom pirkti opijaus ir rakijos. kiek artėjom prie kranto
– tiek
jis tolo. matės žvėrių apspistos ėdžios, Panas grojantis kaulu. iš
gėdos,
neturėdamos kur dėti akių į kumščius kosėjo žvaigždės ir žvelgė į
ežerus – atviras žemės žaizdas, kuriose rangėmės mes, aistros
kupini
kirminai, alkani troškimo *gyventi* ir *mirti*. kiekvienas už du.
laimingi – kol ežere, tarp šių bendračių - - -

MONOLOGAS IŠ STATINĖS DUGNO: DIDŽIOSIOS PRIVATIZACIJOS

bažnyčia privatizavo tikėjimą, dievą, net jo žandikaulius,
žaizdas ir stebuklus.

Temidė privatizavo tiesą, nors priklausė tik teisingumas.
anarchistai privatizavo maištą, laisvę ir visa tai, prieš ką ėjo –
įtartinais trenkia jų riebalai, veidmainystės.
dzenbudistai privatizavo tuštumą su visa jos išganinga
tuštybe, palaima, dykaduoniavimu.

Parulskis privatizavo mirtį, numirėlius –
nebeturiu su kuo rytais pasisveikinti ar išlenkti alaus.
Kajokas privatizavo drugelius, jų sapnus ir visus mažmožius –
kurie neva judina pasaulį.

Marčėnas – angelus ir jau beveik visas banalybes.
Marcinkevičius su šutve privatizavo tėvynės fantomą, kalbą,
atėmė teisę net išsižioti, mylėti gimtinę,
manydami geriausiai žinantys kaip tai daryti.
šūdžių šūdžiai! – kitaip nepavadinsi.
grafomanai privatizavo ruporus,
o išpuolio metu paėmė traukinio sąstatą su rašalu.
jame prigirdė mašinistą, nuoširdžiai gailėjosi.

Hrabalas privatizavo makulatūros presą, kuriuo presavo knygas –
dabar jis praverstų kaip niekad.

Miłoszas privatizavo Ulro žemę, kurioj mane išnešiojo vaikystė
Krekenavoj

prie Nevėžio. dabar esu benamis.

Geda privatizavo viską kas liko,

dar ir dabar randa niekam nežinomų teritorijų,

aptveria mamutų kaulais ir juokiasi:

– *kodėl jūsų tokios atlėpusios ausys? matosi, kad negabūs...*

irgi geras... neseniai kalbėjau sapne po tiltu,

nugėrėm smagiai iš Letos srovės priklaupę.

Michaux su visa *govėda* idiotų privatizavo visus svaigalus,

sapnus, teisę nusižudyti,

todėl dabar esu gyvas kaip niekad, jaučiu, kad viskas į gera,

į mirtį, į išsiskaidymo šviesą. ar tik ne per jaunas?

o kas mums belieka?

o ką palikote man ir bičiuliams?

ir tai skruzdei, svarbiausia – tai skruzdei, kuri va ropoja

statinės dangčiu aukštyn kojom.

aš stebiu ją sėdėdamas ant dugno – jau turiu nuo ko atsispirti.

skruzdei, kurios pirstelėjimas man gražiausia pasaulio muzika.

sėdžiu, klausaus pritardamas dantų griežimu ir laukiu,

kada iš dangaus brūzgų išlįs skaniai besijuokiantis

įkaušęs didelis dievas

ir įvykdys kosminę nacionalizaciją

JEI

jei būtų augę
Alpių šlaituos
bambukų giraitės –
rašytume bambukų lazdelėm
(nereiktų jų dirbt dabar
iš meškerykočių)
hieroglifais

HIEROGLIFŲ:

riestainiais gyvatukėm
stogelių horizontais
ovalų slyvom
adatom jako plauko storumo
skylių tetraedrais
oro duobių elipsėm
iečių blakstienom kirvakočiais
peilių geležtėm ylom
pintų virvių sraigtais
begalybių varlytėm
kaulo žeberklais
durų laužtuvais žnyplėm
bičių geluonim
voratinklių nytim - - -

ir vis tiek
tai nieko nekeistų
rašytume kaip dabar –
iš dyko buvimo
nevilties
įsikandę melancholijos pliauską
mirčiai skaidrėjant
lyg rytui
laumžirgio akies lėliukėj
lydimi karvių baubimo
tarp edelveisų šokant balerinoms

RUDENS MANEVRAI

žygiuoja kryžiai laukais
su kuprinėm, išsišiepę, kiaurais batais
kuprinėse katiliukai, kruopos, degtukai
pritrintos kojos, spigina nubrodintų kėlių saulėlydžiai
degalinėse apsiprausia, išsivalo dantis

žygiuoja kryžiai laukais
kiauros jų galvos, visi jie draugai kiaurume
svirskiai, riaubos, beržiniai, pušiniai
iš ąžuolo, eglės, iš klevo, iš kedro – – –
kiaurymėse laisvė – tai žino tamsa

žygiuoja kryžiai laukais
jiems virš galvų atsitraukiančių paukščių rožančiai
debesų antkapių plokštės – – –
užversti jų apkasai ir žeminės

žygiuoja kryžiai laukais
kryžiuojas keliai ir špagos, jų špygos kišenėse
kūrena laužus, verda viralą, šildo pupeles skardinėse
ugnį kursto savim, nuo viens kito kūno režia po pliauską
geras degimas, lėtas ėjimas – – –

žygiuoja kryžiai laukais
garsiai gadina orą, žvėrys jų vengia
žmonės puola į kojas, remia prie sienų
išverčia kišenes, iškrato, būna – perrėžia gerklę
liepia šokinėt, įrodyt kilmę, išstato kryžkelėj pajuokai – – –

žygiuoja kryžiai laukais
niekur žiūri jų kelias, niekur yra galinis taškas, kurs šviečia
(pasaulis – išdurtom akim, o aklam nepašviesi)
niekur yra jų gimtinės, į kurias grįžta ne žiemot –
išsiraut
išsiraut
išsiraut iš degančios žemės

BACKBONING

BACKBONING

I have a backbone – when I'm in unfamiliar surroundings I'm a stoic

I have a backbone – when I've swallowed a snake

I have a backbone – when I lie on the road's dividing line

I have a backbone – when I winter in the tree wearing my father's
coat

I have a backbone – when I lean on eternity's boundary marker
my face turned toward the sun's udder

I have a backbone – when I walk barefoot in the hospital ward

I have a backbone – when the shaman shoots it at the squirrel

I have a backbone – when I embrace the trolley station's pole
without a schedule

I have a backbone – when at midnight I sacrifice my sweat to
Tlazolteotl

my backbone – a ladder to the anthill tower

my backbone – a hair broken by a nail

my backbone – the lamancha of catastrophe uniting father and
mother

my backbone – a boulder crushing roller
pulled farther offshore by seals

my backbone – a poison gas capsule swallowed by the sea
only a hanger for keys to the morgue of
loneliness

my backbone – a pole of sulphur sulfide in the pit of the ocean
around which in the lava's light dance drunken
mollusks
my backbone – in the grass of childhood watered by dungwash
when with my brother clinging to lapels
we shook down the lights in the August dusk
we buried them
we were successful I wasn't seen
that was the case

FROM ZERO EXISTENCES

*close your eyes –
what you now see
belongs to you
Günter Eich*

0.

I you he she we you they them – the apertures of zero open – – –

1.

when the reptile, tangled in the hair of time, holding it with its legs
mouths
the apple of paradise

2.

when the kingfisher, stiff on a branch, above the current aims for
the young fish –
I am its color, the game of the poison of bile, its reflection, a shadow
on the bottom,
of which it is not afraid

3.

when in the neglected city with a teargas pistol in my bosom (it is
loaded with me) I see the sinking shacks of Šnipiškės, near them are
still partying,
shouting the shadows of men, women children

they died like that – like that, there, human

4.

when the last movements of the eyes under water, the last bubbles
of air rising from the mouth, draws closer the beauty writhing with
snakes

5.

– – – I understood only just now – and it appears too late – good
fortune is when
you can do everything slowly: die or lift the weight, sink floating on
the Lethe
on a tarpaulin or let go a quetzal's feather on a humming saw, cut
the arm of the cherry tree on which I now sit – – –

(because of the quivering ripened red eye-pupils fall from hands,
roll –
they are pressed by the foot of a tail-coated black angel)

6.

when I pinch the comet's tail with the door – – –

7.

when I catch myself talking with a dead god, offer him calvados,
invite him into the recovery room, what's worst – he happily keeps
company with me, asks me to lend him a little – – –

8.

when you are god's unpaid honorarium for his dubious creative
work

9.

when feeling the rhythm I go down the stairs into the absolute
darkness below

– – –

children sitting on a small bench keep rhythm with tin spoons as
after daybreak – and if they stopped?

10.

when belching with lamb-meat, with blood on the other side of the
world causes
earthquakes, rivers overflow their banks, kicking off their boat
shoes, and
do not return, the radio during the sports news laconically
announces

in a castrato's voice: "In Somalia during the flood crocodiles
harvested 8 people"

–

enjoy!

11.

nature has no nationality – that consoles me

12.

who will say that time is not the "o" hole in the word psychosis
but the stabbings of a knife – black stains on the "i" in the word
demise

a hook in the back – the flourish of the letter r" in the word horizon

that's how signs and language fall apart, only criminal offences and
sorties remain,

psychosis, demise, horizon – language first gives birth to demons –
poetry as unimaginable as if after fierce butchery

(all the dots above the "i" are an illusion)

13.

when I've thrown my head back at dusk, in the centre of Vilnius, I
watch the horde

of black crows swooping in gusts of wind on the steppes of heaven,
in no way able

to understand – what determines the direction of its movement?
wind, darkness,
chance or the spears of the naked trees?

14.
when we all cut ourselves – and not for anything base – but from
custom –
blessed silence will stand – it will be shaken by hummingbirds fat
from blood
(I would like there to be small lumps of silt or clots under their nails)

15.
while sitting at the table, during my grandfather's funeral, my
father's hair begins
to burn – I sit alongside, sit with fish eyes (the image of bait frozen in
my pupils) biting the fork – just don't laugh – it's not funny – the
hands
of heaven are too ferocious

16.
when clocks tick geminating death – we must try to help this time
end itself

17.
poetry must put you it into a corner or a goal stretching across the
entire horizon,

take away the final hope – only then do you begin to live without
 leaning on
illusions – – –

it seems I stand there myself – a blind crippled goalkeeper –
 overtaken by palsy
with a hiccupping prostate before the epoch's wall, wanting as if to
 unmask
something – – –

18.

only longing can still rescue our heads and thought up (the most
real) gods. longing not for something concrete, not thing or time,
 not woman, but longing of
its own accord, which rounds out like dirt
the long-worked knife

FACE FACE FACE

a face is a background – a stretcher bar for the city's ritual masks –
a face is
a face no matter how much it widens I like it when it widens as if the
sun is widening
a face says nothing only mouths speak Munch – a face is only a
silhouette
of a scream – it is not necessary to a scream except like an echo
a face dies last (I'll forget nails and hair) – it opens into
fall when collars are worn in frames street
faces were seen too clearly by Cezanne – on the linen leaving a
white
polygonal stain –
a face is nerves muscles eyes twitchings – a nest of scenes with
lapwings – covered by water
a face is more a demonstration of a crime than a lawyer – a face –
the flagbearer of begging
on the field of battle faces are necessary so they'd recognize bodies
so you'd recognize fear in the middle of a forest far from the
settlements – some
faces don't differ from those of snakes –
fossilized faces – which split into uncountable eyebrow
fragments

if you want to drive yourself crazy – ask yourself: “what’s my face?”
and run to the

television

I like faces when they are coalminers’ – when they’ve gone to the
mines – when

they return from the mines

on their faces bringing the mountains back to their women –

leaving them on

breasts and lips - - - - -

a face is a mine that collapses – or remains an empty cavity – for the
dampness

of streets the darkness of bats

faces speaks when the concentrated methane gas explodes ...

HAPPY – WHILE IN THE LAKE – – –

*...we messed the sheets up with our backs, exchanged vertebrae –
played with our bones...*

I
slipping across the lake in a boat, to the other bank ---
I caress your throat with the blade of my tongue, climb on your
neck, shoulders, lick
your wrists, fingers, dive into the well of your bellybutton, your
groin. suck into the whole
of summer like a lurking tick.
slipping across the lake in a boat ---
I slurp away the chin's juicy pear, in which bees party, pluck
the ripened plums of breasts. they are ready to rip from their
fullness, and wiggle like lambs
flying from the hill.
slipping across the lake in a boat ---
I caress temples with my cheek, pass across eyebrows and forehead,
with my lips pinch off
a ripened grape – of sweat ---

II
when we slipped across the lake in a boat at night, not having a
place to hide their shame
stars coughed into closed fists. we waved with flags of clothing, and
rowing
with our feet we drowned nets of memory, tore away anchors that
tied
us to the earth. an opposing wind shoved our moans back into our
throats, screams and
squeals ---
not having a place to hide their shame stars coughed into closed
fists ---
when we hoisted to the other bank, to the provincial town, Hades I
think, the moon
laughed with a full throat ---
and we soused the ferryman and left him lying in the rushes. for the
money we owed him
we intended to buy opium and rakia. the closer we got to the bank -
the farther it receded.
we could see troughs surrounded by animals, Pan playing on a
bone. not having a place
to hide their shame stars coughed into closed fists and stared into
the lakes - earth's
open wounds, in which we wriggled, worms brimming with
passion, hungry to live
and die in desire. each for two. happy - until in the lake, among
these infinitives ---

A MONOLOGUE FROM THE BOTTOM OF A BARREL: GREAT PRIVATIZATIONS

the church privatized faith, god, even his jaw,
wounds and miracles.

Themis privatized truth, though she owned only justice.
anarchists privatized rioting, freedom and everything against
which they marched –

their fat, their hypocrisies smell suspiciously.
zen buddhists privatized emptiness with all its salutary
void, felicity, beggary.

Parulskis privatized death, the dead –

I have no one to say hello to in the morning or to lift a beer with.
Kajokas privatized butterflies, their dreams and all their trifles –
as though they move the world.

Marčėnas – angels and almost all banalities.

Marcinkevičius and gang privatized our homeland's phantom,
language,

took away the right to even open one's mouth, love our native land,
thinking they knew best, knew how to do it.

stupid shitheads! – there's no other name for them.

literary hacks privatized megaphones,
and during the sortie took the train's train with ink.
in it they drowned the machinist, felt deeply sorry.

Hrabal privatized the waste paper press, on which he printed books

–

now he would come in handy as never before.

Miłosz privatized Ulra's land, through which my childhood carried
me in Krekenava

near the Nevėžis. now I am homeless.

Geda privatized everything, whatever remained, even now finds
unknown

territories, fences them with mammoth bones and laughs:

– why are your ears so droopy? it looks as if you're not very bright...

also a good one ... not long ago we talked in a dream under a bridge,

drank happily kneeling alongside the Lethe's currents.

Michaux with all his breed of idiots privatized all intoxicants,
dreams, the right to suicide,

that's why I'm more alive than ever now, feel that everything is
moving to the good,

to death, to decomposition's light. but am I not too young?

and what's left for us?

and what did you leave me and my friends?

and that ant. most important – that ant, which crawls

upside down on the barrel's lid?

i watch it sitting on the bottom – i already have something to resist.

the ant, whose farting is the most beautiful music in the world for me.

i sit, listen while accompanying with the grinding my teeth, and wait
until from the thickets of heaven will crawl a deliciously laughing
drunken large god
and will implement a cosmic nationalization

TRANSLATED FROM LITHUANIAN BY JONAS ZDANYŠ

IF

if bamboo forests
had grown
in Alpine meadows –
we would've been using
bamboo sticks for writing now
(no fishing rods would be ruined
fashioning them)
we would use hieroglyphs

HIEROGLYPHS:

pretzels and snakes
roofs and horizons
plum-shaped ovals
needles as thick as a hair of yak
tetrahedron cavities
ellipses of air potholes
spear eyelashes and axe-handles
knife blades and awls
vortexes of woven rops
little frogs of infinity
bone harpoons
crow-bars and pliers

bee-stings
threads of cob-webs - - -

still
this wouldn't change anything
we would write as we do now –
out of boredom
desperation
biting a log of sadness
as death becomes clear
like the morning
in a pupil of the dragon-fly's eye
followed by cows as they moo
and ballerinas prancing among edelweisses

TRANSLATED FROM LITHUANIAN BY ANDRIUS UŽKALNIS

AUTUMN MANEUVERS

crosses march through the fields
with holes in their shoes, smiling, backpacks
packed with pots, groats and matches, they have
calloused feet, sunsets glare off scratchy knees,
they wash up in gas stations, brush their teeth

crosses march through the fields
heads full of holes, they're all friends in the abyss:
the svirskiai, riaubos, birchen, piny,
made from oak, fir, maple and cedar ---
freedom in the holes – darkness knows this

crosses march through the fields
above their heads fly rosaries of migrating birds
gravestone slabs of clouds ---
their trenches and dug-outs are heaped full

crosses march through the fields
roads and swords are crossed, gestures of contempt in their pockets,
they make campfires, cook broth, warm beans in the can
feeding the fire with themselves, from each other's bodies they
strip a plank,
a good burn, they move slowly ---

crosses march through the fields
farting loudly, animals avoid them
people fall at their feet, lean them on walls
empty their pockets, shake them down, even cut their throats
or make them dance, prove their origins, place them at crossroads
as a joke---

crosses march through the fields
their road gazes at nothing, with no final goal that shines
(the world – eyes stabbed out – you can't shine for the blind)
their birthplace is nowhere, and they seek it not to winter, but
to pull themselves out
to pull themselves out
to pull themselves out of the burning earth

TRANSLATED FROM LITHUANIAN BY RIMAS UŽGIRIS

Handwritten cursive letters 'N', 'e', and 'l' scattered across the page.

ON THE AUTHOR

Gytis Norvilas (b. 1976. in Jonava) is a poet, translator, essayist. Norvilas has studied Theory of History and History of Culture in Vilnius University. He started to publish in print in 1997. His first book *Akmen-skeltės* (Stone-splits) appeared in 2002, and it was awarded with the Young Yotvingian prize for the best debut of the year. The second book *Skėrių pusryčiai* (Breakfast of Locusts), published in 2006, was shortlisted to twelve best Lithuanian books of the Year by The Institute of Lithuanian Literature and Folklore. His third poetry book *Išlydžių zonos* (Discharge zones) appeared in 2012. The Institute of Lithuanian Literature and Folklore awarded this book as the most creative published work of the year. The book was also chosen within the Five best poetry books of 2012 in Book of the Year Campaign. Same year Gytis Norvilas won a prize “a Literary Hat by Jonas Mekas” in the Festival Panevėžys Literary Winter.

Norvilas is a writer, a poet, a photographer and a painter. He illustrates his books by himself, so books become his own creation without any outside intervention.

Dualism is always present in his poetry: it unifies futurism and archaic forms, surrealism and social reality, nature and fantasy. He is seen in different fields of art, not only paintings and literature: he wrote a one Act Opera *Not to be or to be* in 2009, and together with composer Martynas Bialobžeskis created a work *Season of Sun*, in 2013-2014. He translates poetry and prose from German and Russian language.

His first book was maybe a possibility to show his uniqueness, but the second book definitely confirmed it. “We can say that *Breakfast of Locusts* declares an absolute individuality. That’s why it is unique today. This absolute individuality is something what lets us keep him away from any literature genre or caste”, wrote Donatas Paulauskas. Many literature critics call him experimental and unusual poet. He plays with a language, forms and images. “Game” is a usual word when talking about Norvilas’s poetry. “Reality of life, physics, even logic is rejected in this poetical game”, wrote Vainius Bakas. And this rejection is something fundamental.

O PJESNIKU

Gytis Norvilas (rođen 1976. u Jonavi) pjesnik je, prevoditelj i esejist. Norvilas je diplomirao teoriju povijesti i povijest kulture na Sveučilištu u Vilniusu. Njegova prva tiskana djela pojavljuju se 1997. godine, dok 2002. izdaje svoju prvu pjesničku knjigu *Akmen-skeltės* (Kamene raspukline). Knjiga je osvojila nagradu Mladi Jatvinzi za najbolji književni prvijenac godine.

Njegova druga knjiga *Skėrių pusryčiai* (Doručak skakavaca), objavljena 2006., ulazi u uži izbor za litvansku knjigu godine po izboru Instituta za litvansku književnost i folklor. Po mišljenju kritike, ta je knjiga etablirala Gytisa kao pjesnika “čije riječi imaju težinu koja izlazi iz književnih okvira.”

Trećoj knjizi, *Išlydžių zonos* (Područja otpuštanja, 2012), Institut za litvansku književnost i folklor dodjeljuje titulu najkreativnijeg književnog djela godine. Autor osvaja i nagradu Književni šešir Jonasa Mekasa na festivalu Panevėžys književna zima.

Norvilas je svestrani umjetnik – pisac, pjesnik, fotograf i slikar. Sam ilustrira svoje knjige. Uz slikarstvo i književnost, aktivan je i u drugim umjetničkim poljima: 2009. godine napisao je operu u jednom činu *Ne biti ili biti*, dok sa skladateljem Martynasom Bialobžeskisom stvara djelo *Doba sunca*, u čast 300. obljetnice rođenja Kristijonasa Donelaitisa. Prevodi poeziju i prozu s njemačkog i ruskog jezika.

Svojom prvom knjigom dobiva priliku etablirati se kao pjesnik jedinstvenog izričaja, no s drugom tu poziciju definitivno

potvrđuje: *Možemo ustvrditi da Doručak skakavaca odiše apsolutnom individualnošću. To je ono što ovu knjigu danas čini jedinstvenom. Ta apsolutna individualnost je ono što onemogućava bilo kakvu kategorizaciju ili smještanje ove knjige u ijedan književni žanr, zapisao je Donatas Paulauskas.*

Mnogi ga književni kritičari smatraju eksperimentalnim i neobičnim pjesnikom. On se igra jezikom, oblicima i slikama. Upravo *igra* je riječ koja se često pojavljuje u opisima Norvilasove poezije: “Stvarnost, fizika, pa čak i logika, sve se to odbacuje u ovoj igri jezika”, tvrdi Vainius Bakas. Takvo se odbacivanje nalazi u samoj srži Norvilasovog stvaralaštva.

IMPRESUM

Goranovo proljeće

EDICIJA: Versopolis

UREDNIK: Marko Pogačar

LEKTURA/KOREKTURA: Ana Brnardić

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000901273

ISBN-13: 978-953-6126-39-2

SKUD "IVAN GORAN KOVAČIĆ"

Zagreb, Opatovina 11

e-mail: info@igk.hr

www.igk.hr

ZA NAKLADNIKA: Tihana Dragozet

OBLIKOVANJE KNJIGE: Bestias

TISAK: Kika Graf Zagreb

NAKLADA: 1000 primjeraka

VERSOPOLIS

skud igk

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

